

156. מתוך עדותו של יעקב ויירניק על מחנה ההשמדה טרבלינקה:

... עמדתי בשורה מול ביתי ברחוב וולינסקה, משם הובלנו לרחוב זמנהוף. לנגד עינינו חלקו האוקראינים ביניהם את השלל. הם התקוטטו ביניהם, ערכו ומיינו את כל. למרות הקהל הרב השתרעה דממה ברחוב. את כולם תקף יאוש אילם ואכזרי. אכן, היה זה יאוש! צילמו אותנו כחיות מלפני המכול. היו גם כאלה שגילו קורת-רוח. אני עצמי קיוויתי לשוב הביתה. סברתי שיבדקו את תעודותינו. לפי פקודה אנו זזים ממקומותינו. אבוי! לעינינו נגלתה המציאות הערומה. קרונות. קרונות ריקים. היום יום קיץ יפה ולוהט. נדמה, שהשמש התמרדה נגד החמס. במה אשמו נשותינו, ילדינו, אמהותינו? במה? השמש נסתרת מאחורי העבים. היא יפה, קורנת וזוהרת ואינה רוצה לחזות בייסורינו ובשפלנו.

פקודת כניסה לקרונות. דוחקים 80 בכל קרון. הדרך-חזרה חסומה. היו לי על בשרי רק מכנסיים, חולצה ונעליים. בבית נשאר ילקוט-גב עם החפצים המוכנים ונעליים גבוהות. הכינותי כל זה, כי סובבו שמועות שאנו נישלח לאוקראינה, לעבודה. הרכבת עברה ממסילת משנה אחת לחברתה. בהכירי יפה צומת-מסילות זה—הבינותי כי עומדים אנו במקום אחד. בינתיים השתעשעו להם האוקראינים בנעימים ולאזונינו הגיע שאונם וצחוקם העליו. בקרון גובר המחנק ומרגע לרגע אין כמה לנשום, הכל נואש, קודר ואיום... תוך יסורי אין-שיעור הננו מגיעים למלקיניה. שם עמדנו כל הלילה. אל הקרון נכנסו אוקראינים והם דרשו חפצי-ערך. כולם מסרו, למען הצל את החיים לזמן קצר.

... עם בוקר זוה הרכבת והגענו לתחנת טרבלינקה. ראיתי רכבת שעברה על פנינו ובתוכה אנשים רעבים, קרועים וערומים למחצה. הם דיברו אלינו משהו, אולם אנו לא הבינונו. היום היה לוהט. המחנק נורא. היינו, אפוא, צמאים מאד. השקפתי מבעד החלון. האיכרים הביאו מים ודרשו 100 זלוטי עבור בקבוק. לא היה לי כסף, מלבד 10 זהובים. ו-2, 5, 10 בכסף, עם תמונת המרשליי. ששמרתיה למזכרת. נאלצתי אפוא, לוותר על המים. אחרים קנו בעד ק"ג אחד של לחם שחור שילמו 500 זלוטי. עד הצהריים עיני הצימאון. אחר-כך נכנס ההאופטשטורמפיהרר לעתיד ובחר ב-10 אנשים אשר הביאו לנו מים. ריוויתי במקצת את צימאוני. ציוו לפנות את החללים, אולם לא היו

כאלה. ב־4.00 אחרי־הצהריים זזה הרכבת. כעבור רגעים אחדים הגענו לטרבלינקה. רק שם נפל המסך מעל עינינו. על גגות הצריפים עמדו אוקראינים עם רובים ומכונות ירייה. השטח היה זרוע גוויות, מהם לבושות, מהם ערומות. פניהם היו מעוותי פחד וזוועה. היו שחורות ונפוחות. העיניים היו קפואות כל רוחבן. הלשונות תלויות החוצה, המוחות מותזים לרסיסים, והגופות מעוקמות. בכל מקום דם. דמנו הנקי. דם ילדינו, אחינו ואחיותינו. דם אבותינו ואמותינו. ואנו, חסרי־ישע, חשים שלא נימלט מפני גורלנו . . .

מצווים לצאת מהקרונות. את החפצים להשאיר. מביאים אותנו לחצר. משני צדדיה עמדו צריפים. היו שני לוחות גדולים וכתוב עליהם למסור את הזהב, הכסף, אבנים יקרות וכל דברי־ערך. במקרה אחר צפוי מוות. על הגגות עמדו אוקראינים עם מכונות־ירייה. הנשים והילדים צוו לפנות שמאלה ועל הגברים פקדו לשבת בחצר, מימין. במרחק מאתנו עמדו אנשים ועברו: הם סדרו את החפצים המוצאים מהרכבת. התגנכתי אל בין העובדים, התחלתי לעבוד וספגתי את המהלומה הראשונה במגלב מידי גרמני אחד, שקראנו לו בשם פרנקשטיין. על הנשים והילדים ציוו להתפשט.

. . . בשאתנו, או יותר נכון בסחבנו את הגוויות נאלצנו לרוץ, כי בעד הפיגור הקטן ביותר הכו. החללים היו מושלכים מומן רב. הם התחילו כבר להתפורר. ריח נבלות וריקבון נישא באוויר. תולעים אפפו את הגופות האומללות. כשהיינו קושרים את החגורות, לעתים קרובות היתה נופלת יד או רגל. כן עמלנו על קברים לעצמנו עד חשכה, מבלי אוכל ומשקה. היום היה לוהט והצימאון הציק מאוד. עם ערב בבואנו לצריפים, כל אחד מאתנו מחפש את מכיריו מאתמול — אולם לשווא — אין למצאם — כי הם כבר אינם בחיים . . .

שנה בטרבלינקה (מפי עד ראייה), ירושלים תש"ה, עמ' 5 — 14.

• ויירניק היה בין המתקוממים במחנה טרבלינקה (Treblinka). הצליח להימלט ולהגיע לווארשה ב־1944. שם מסר את עדותו שפורסמה לראשונה על־ידי המחתרת בפולין.
.. הכוונה למרשל יוזף פילסודסקי.